

Ärende: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Raseborgs stad ställer sig positiv till en förändring beträffande överföring av information mellan grundskolan och andra stadiets utbildningsarrangörer. Detta är ett naturligt nästa steg i den utvidgade läroplikten och gynnar framförallt yrkesskolorna som har ett regionalt utbildningsansvar och en större mängd studerande med särskilt stöd. Samtidigt förstärker det också den enhetliga lärstigen och bygger ihop grundskolan och andra stadiet, företrädesvis gymnasieutbildningen, speciellt i de enheter som verkar i samma byggnad och delar personal.

Raseborg ställer sig frågande av behovet av de övriga reformerna, speciellt reformer av finansieringen som inte åtgärdar det verkliga problemet; att gymnasieutbildningen är underfinansierad från första början. Det finns heller inga belägg för att en reform av "smågymnasietillägget" skulle stödja utbildnings tillgänglighet, snarare skulle det leda till ett ökat finansieringsglapp då de flesta gymnasier som åtnjuter detta tillägg verkar i samma byggnad som grundskolans övre årskurser 7-9 och delar förutom fastighet också verkar som garant för tillgång till behöriga lärare.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Specialundervisning:

Vid Raseborgs 3 tre gymnasier (Ekenäs gymnasium, Karis-Billnäs gymnasium och Karjaan lukio) har vi 1,5 anställda speciallärare. Karis-Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium delar speciallärare. Med nuvarande bemanning är det möjligt att också uppfylla den föreslagna skrivelsen till gymnasielag. Vid Karis-Billnäs gymnasium och Karjaan lukio, vars huvudsakliga upptagningsområde är det egna "högstadiet" med vilka man delar fastighet skulle överföringen av pedagogiska dokument ske smärtfritt emedan Ekenäs gymnasium, vars upptagningsområdet består av flera "högstadiet", delvis behöver införa nya rutiner. Staden ställer sig positivt till denna förändring som gynnar den enskilda eleven / studerande och underlättar lärarnas arbete. VN/33945/2023

Raseborg stad ställer sig frågande till dokumenteringsansvaret med anledning av skrivelserna i 28 a § och 28 b §. Vi vet från grundskolan att detta dokumentationsansvar är något man nu luckrar upp då det upplevs belastande för den undervisande personalen och resurser för detta merarbete inte tilldelats. Risken är uppenbar med tanke på den studerandes rättsskydd att detta "på begäran" i praktiken blir ett obligatorium som dessutom inte berättigar till några som helst lättnader i studentexamen.

"Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan"

"Utbildningsanordnaren bedömer studerandes behov av specialundervisning när den studerande inleder sina studier..."

Stödundervisning:

Vid mindre och medelstora enheter är studerandegrupperna ofta hanterbara och lärarkontakten tät. Det medför att också möjlighet till differentiering och stödundervisning av den egna ämnesläraren(-arna) är på en god nivå. Skrivelsen om subjektiv rätt till stödundervisning för den enskilda studerande är således något vi i praktiken redan tillämpar. Dock är detta något som behöver finansieras ifall det blir bindande lagstiftning och något som åläggs utbildningsanordnaren

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

Raseborgs stad hör till förlorarna vid den föreslagna reformen av gymnasiefinansiering och ställer sig frågande till behovet av en dylik reform och ifall den har potential att uppnå de uppsatta målen; att trygga tillgängligheten av gymnasieutbildning inom rimligt avstånd.

Snarare är det så att då två av Raseborgs tre gymnasier delar fastighet, städning, bespisning, administration, lärare etc. med grundskolans högre årskurser torde finansieringen betraktas som en helhet då kostnaderna är svåra att föra över på någon utomstående aktör utan fortsättningsvis belastar anordnaren i samma utsträckning.

Vid kommunsammanslagningen och bildandet av Raseborg erhöll staden "Paras Hanke" status och det var en viktig ledstjärna vid kommunsammanslagningen där den politiska viljan ville och vill bevara servicenivån i de gamla stadscentrumen, Karis och Ekenäs. Nu föreslås denna status avvecklas. Den föreslagna finansieringsmodellen betraktar inte heller stadens tvåspråkighet fullt ut. Ekenäs-området är väldigt svenskt med minoritetsspråket finska emedan Karis-området är VN/33945/2023

jämnt fördelat beträffande skolornas storlek. Den nu föreslagna modellen skulle endast ge Karjaan Lukio status som minoritetsspråk om än både gymnasierna i Karis är jämnstora och verkar under samma förutsättningar, i samråd med grundskolan 7-9 och har ett gott samarbete.

I beredningen till reform av gymnasiets finansiering står "Nykyinen pienen kunnalisen lukiokoulutuksen järjestäjän saama yksikköhinnan korotus on suurin este järjestäjäverkon kehittymiselle vastaamaan väestökehityksen aiheuttamaan kolutustarpeen määrälliseen vähentymiseen". Detta stämmer inte. De "nya" bildningskommunernas överlevnad hänger på

tillgång till gymnasieutbildning på rimligt avstånd då kommunernas uppgift numera mestadels består av ordnandet av bildnings och välfärdstjänster. För Raseborgs del handlar det snarast om språkliga rättigheter och upprätthållande av bildningsnivån i regionen.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Raseborgs stad förhåller sig tveksam till behovet av en engelskspråkig gymnasieutbildning i Finland. Om ett sådant behov finns i de större städerna är en relevant fråga hur detta påverkar utbildningen syfte att föra vidare den finländska kulturen och nationalspråket och i vilken utsträckning detta på sikt skulle utarma en möjlighet att integreras i samhället på det andra inhemska nationalspråket, svenska.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Studentexamen reformerades våren 2022 för alla som inlett sin examen efter hösten 2021. Den största förändringen var att antalet obligatoriska prov steg till fem (tidigare 4) samtidigt som kriterierna för kompensering av ett underkänt prov förändrades. Till skillnad från det som i media beskrivits som ökad stress för unga var reformen det fakto ringa, då de allra flesta redan skrev fem eller fler prov med anledning av antagningen till högskolorna. Det som ändrade var att det blev lättare att kompensera ett underkänt prov då poängen som krävs för detta relativt sett sjönk då proven blev fler. Nuförtiden krävs 10 poäng.

Redan nu kan man vid de flesta gymnasier avlägga gymnasiediplom inom musik, gymnastik och bildkonst. Detta sker i praktiken hos oss i samarbete med utomstående utbildningsanordnare på institutnivå med undantag av diplommet i VN/33945/2023

bildkonst som också handleds av våra egna bildkonstlärare. Den största utmaning vid anordnandet är kravet på fördjupade studieavsnitt innan man kan avlägga diplomarbetet. Det är bra att detta krav har sänkts till 4 sp då det kan vara utmanande att få ihop tillräckligt stora grupper för att det ska vara ekonomiskt hållbart. Det finns således inget behov från synvinkeln att avlägga diplom att möjliggöra att man byter ut ett av de fem studentproven inom examen. Man kan redan erlagga det som en extra prestation. Risken är snarare att ytterligare utarma kravnivån för en godkänd examen då man kan bli student t.ex. helt utan ett realprov, vilket inte stöder gymnasiets centrala uppdrag beträffande att ge en bred allmänbildning. Det är inte heller uppenbart att nationellt, av studentexamensnämnden, bedömda gymnasiediplom som sådana skulle vara ändamålsenliga vid ansökan till sådana högskolor som idag kräver någon form av tilläggsprestation, t.ex. en teater- eller arkitektlinje.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

7. Muut kommentit

Raseborgs små och medelstora gymnasier fyller en viktig funktion i att upprätthålla utbildningsnivån på svenska i västra Nyland. De fyller också viktiga funktioner i upprätthållandet av en enhetlig lärtig

och är en garant för att upprätthålla kvalitet inom utbildningen i form av att rekrytera behöriga lärare till de gamla kommuncentrum, Karis och Ekenäs. Detta har varit och är den politiska viljan sedan Raseborg bildades 2009 och att den nybildade kommunen erhöll "Paras Hanke" status var viktigt vid kommunsammanslagningen. På samma sätt är vårt finskspråkiga gymnasier en garant för en levande tvåspråkighet. Det är också en jämlikhetsfråga. Samtidigt som lösningen stöder minoritetsspråket gynnar den också den svenskspråkiga befolkningen som annars kämpar med det andra inhemska språket.

En minskning av antalet gymnasier i Raseborg skulle onekligen sänka den redan låga utbildningsnivån i regionen. Detta har också på lång sikt följer för företagens vilja att investera i regionen och återflyttningen. Risker är också uppenbar att de kumulativa effekterna medför en ännu större nedgång i elevantal än redan prognostiserat då barnfamiljer väljer att bygga bo i kranskommuner närmare huvudstadsregionen för att undvika lång pendling med tåg eller buss. Vilket har konstaterats vara betunga för studerande och riskerar leda till förlängd studietid och i värsta fall avbrott i studierna.

Nordman Tina
Raseborgs stad